Vakcollege Tiel

Oordeelsmeting over werving, rol ouders en onderwijs op het Vakcollege

Erik Keppels
Kees Meijer

Nijmegen, 23 mei 2011

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

© 2011 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the Publisher.

1 Inleiding en opbouw

In het kader van de ontwikkeling van het Vakcollege Tiel is het gewenst zicht te krijgen op hoe betrokkenen oordelen over het functioneren van het Vakcollege. Dit zicht heeft tot doel om stuurinformatie in te winnen ter verbetering van de kwaliteit van het Vakcollege. De visie van betrokkenen wordt verkregen door een aantal oordeelsmetingen. Het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA) Nijmegen is gevraagd om in de periode tussen mei 2010 en september 2011 deze metingen uit te voeren. De onderliggende rapportage bevat de analyse en resultaten van de tweede oordeelsmeting.

Deze oordeelsmeting kent drie, samen met de Vrienden van het Vakcollege bepaalde, speerpunten: (1) de uitvoering en verbetering van het proces van leerlingenwerving, (2) de relatie tussen ouders en Vakcollege en (3) de uitvoering van het binnen- en buitenschools leren op het Vakcollege Tiel.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het verloop van de oordeelsmeting. De oordeelsmeting is uitgevoerd onder de leerlingen van de leerjaren 1, 2 en 3 en onder hun ouders / verzorgers.

De verslaglegging over de resultaten valt in drie delen uiteen. In hoofdstuk 3 komen de opvattingen van ouders en kinderen over het verloop van het keuzeproces voor het Vakcollege Tiel aan de orde. Dit hoofdstuk is een bewerking van een notitie die op 21 april 2011 door de werkgroep Werving en PR van het Vakcollege is besproken.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de relatie tussen ouders en het Vakcollege. Waarover willen ze geïnformeerd worden? Hoe kan dit het beste gebeuren? Hoe kunnen ouders nauwer bij het Vakcollege betrokken worden?

In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de meningspeiling over opzet en uitvoering van het onderwijs binnen het Vakcollege gepresenteerd. Met name de vormen van het binnen- en buitenschoolse praktijkleren worden besproken.

Ter afronding worden in hoofdstuk 6 de resultaten van de oordeelsmeting samengevat en een aantal aanbevelingen voor verdere verbeteringen van het Vakcollege Tiel gedaan.

In de bijlagen zijn de vragenlijst voor de ouders en die voor de leerlingen opgenomen. In de lijst zijn de antwoorden op de gesloten vragen vermeld.

2 Verloop van de oordeelsmeting

Eind maart 2011 zijn schriftelijke vragenlijsten toegestuurd aan alle leerlingen in de leerjaren 1, 2 en 3 van het Vakcollege Tiel en aan hun ouders / verzorgers[1]. In deze vragenlijsten (zie bijlage 1 en 2) kwamen meerdere onderwerpen aan de orde. Aan ouders en kinderen is gevraagd hoe het proces van het kiezen voor het Vakcollege is verlopen. Daarnaast is hun mening over het Vakcollege gepeild. De meningen van de leerlingen over vakken, excursies en stages zijn ingewonnen. Aan de ouders is gevraagd hoe men denkt over de manieren waarop het Vakcollege hen informeert en bij de school betrekt.

De vragenlijsten zijn door 40 van de 56 ouders (dat wil zeggen: 71 procent) en evenveel leerlingen ingevuld. Dit is een, voor dit type onderzoek, zeer hoog responsepercentage, hetgeen op een grote betrokkenheid van ouders en hun kinderen bij het Vakcollege wijst.
De response is mooi verdeeld over de drie leerjaren; tussen de 61 en 75 procent response per leerjaar. Dit betekent dat de resultaten op te vatten zijn als een goede afspiegeling van die van alle ouders en leerlingen. Geen van de leerjaren heeft, door een oververtegenwoordiging in de response, een stempel op de uitkomsten gezet. Binnen leerjaar drie is de response van de 18 leerlingen redelijk verdeeld over de opleidingen. Vooral de metaalopleiding is goed vertegenwoordigd.

Tabel 2.1 – Aantallen leerlingen en respondenten

leerjaar	aantal leerlingen	response	% response
1	20	15	75%
2	18	12	67%
3	18	11	61%
totaal	56	38	68%

Tabel 2.2 – Verdeling derdejaars leerlingen over de opleidingen

opleiding	aantal leerlingen	response		% response
Bouw	6	basis: 2, kader: 1	3	50%
Metalelectro	10	basis: 2, kader: 5	7	70%
Installatietechniek	1		1	100%
Transport en logistiek	1		0	0%
totaal	18		11	68%

1 Kortheidshalve wordt in het vervolg alleen de omschrijving ‘ouder’ gebruikt.

Omdat twee vragenlijsten na de analyse van de kwantitatieve gegevens binnenkwamen zijn deze niet in deze analyses betrokken. De antwoorden op de open vragen in deze lijsten zijn wel in de kwalitatieve analyses meegenomen. Niet alle vragen zijn altijd door alle ouders en hun kind ingevuld. Om die reden verschilt het aantal respondenten per vraag. Bij de open vragen wijkt het aantal antwoorden meestal af van het aantal respondenten dat een vraag heeft ingevuld. In deze gevallen hebben respondenten op een vraag meer dan een antwoord gegeven of waren niet alle antwoorden relevant.

3 Kiezen voor het Vakcollege Tiel

3.1 Inleiding

De keuze voor het Vakcollege Tiel staat centraal in dit hoofdstuk. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de redenen waarom ouders en leerlingen kiezen voor het Vakcollege (paragraaf 3.2), op de wegen waarlangs men geïnformeerd raakt over het Vakcollege (paragraaf 3.3) en op de manieren hoe het Vakcollege meer leerlingen zou kunnen trekken (paragraaf 3.4).

3.2 Waarom kiezen ouders en leerlingen voor het Vakcollege Tiel?

In de vragenlijsten is zowel direct als indirect gevraagd naar de redenen waarom ouders en leerlingen voor het Vakcollege Tiel gekozen hebben.

De directe vraag

Leerlingen: Waarom heb jij voor het Vakcollege Tiel gekozen?
Ouders: Wat is voor u de belangrijkste reden geweest om voor het Vakcollege Tiel te kiezen?

Tabel 3.1 – Redenen waarom voor het Vakcollege Tiel gekozen is (leerlingvrg12, oudervrg12)[2]:

Leerlingen	aantal keer genoemd		Ouders
Omdat ik: graag met mijn handen werk / het leuk vindt om dingen te maken / handig ben	20	20	Omdat deze vorm van onderwijs bij ons kind past (+ de leerling-redenen)
Techniek is leuk	12	6	Interesse voor techniek
Onderwijsaanpak: praktijkgerichtheid, combinatie theorie – praktijk	1	7	Onderwijsaanpak: combinatie theorie – praktijk, werken met kleine groepen
Sluit aan op mijn beroepskeus	4	2	Sluit aan op beroepskeus
Advies basisschool	1	3	Advies basisschool
School is dichtbij	3	1	School is dichtbij
Baangarantie	1	1	Baangarantie
40 respondenten			40 respondenten

De belangrijkste reden waarom zowel leerlingen als ouders voor het Vakcollege kiezen is het praktijkgerichte karakter ervan. Omdat: "*ik graag met mijn handen werk"* en: *"ik dingen maken leuk vind"* zeggen de leerlingen. Omdat: "*onze zoon handig is"* en omdat: *"de opleiding goed bij onze zoon past"* zeggen de ouders. De keus hangt nauw samen met de interesse voor techniek die de leerlingen - zowel volgens henzelf (12 maal genoemd) als hun ouders (6 maal genoemd) - hebben en met het feit dat enkelen al op de basisschool wisten wat ze wilden worden.

2 Het gaat hier om de verwijzing naar het nummer van de vraag in de leerling- (bijlage 1) of de oudervragenlijst (bijlage 2). Leerlingvrg12 = leerlingvragenlijst vraag 12, oudervrg12 is oudervragenlijst vraag 12

Vooral voor de ouders zijn de kenmerken van de onderwijsaanpak op het Vakcollege van groot belang. Zij staan vooral positief tegenover de combinatie theorie en praktijk (7 maal genoemd), het werken met kleine groepen en de vroege start met praktijklessen. De baangarantie lijkt geen echt grote rol te spelen bij de keus voor het Vakcollege. De instroom op de arbeidsmarkt ligt waarschijnlijk daarvoor nog te ver weg.

De inbreng vanuit de basisschool bij de keus voor het Vakcollege wordt slechts een enkele keer genoemd. Eén leerling *("omdat mijn leraar basisschool dit goed vond voor mij")* en drie ouders (waarvan één in minder positieve zin: het Vakcollege *"is meer opgedragen dan gekozen, ik zou graag* locatie X *kiezen")* noemen deze specifieke redenen. Dit geringe aantal vermeldingen is opvallend, omdat de basisschool een van de belangrijkste bronnen van informatie over het Vakcollege blijkt te zijn (zie paragraaf 3.3).

De indirecte vraag:
Leerlingen: Wat bevalt je het meest aan het Vakcollege Tiel? En waarom?
Ouders: Wat bevalt u het meest aan het Vakcollege Tiel en waarom?

Bij deze vragen is ervan uitgegaan dat aspecten van het Vakcollege die in de ogen van de huidige leerlingen en ouders positief zijn, redenen kunnen vormen voor de ouders van toekomstige leerlingen om voor het Vakcollege te kiezen.

Tabel 3.2 – Positieve aspecten van het Vakcollege Tiel (leerlingvrg24, oudervrg24)

Leerlingen	aantal keer genoemd		Ouders
Onderwijs – inhoud			*Onderwijs – inhoud*
		10	Vakcollege 'past' bij ons kind
- praktijkgerichtheid, 'met de handen werken'	25	11	- praktijkgerichte opzet, combinatie theorie-praktijk
- werkstukken maken, excursies	5		
Onderwijs – organisatie			*Onderwijs – organisatie*
- betrokkenheid van en begeleiding door docenten	3	8	- Betrokkenheid van en begeleiding door docenten
- goede apparatuur, leslokalen, school is dichtbij	3	6	- Heldere structuur Vakcollege, goede sfeer, kleine klas
36 respondenten			35 respondenten

De antwoorden van de leerlingen en de ouders op de vraag: 'wat bevalt u / je het beste aan het Vakcollege Tiel?' zijn vrijwel spiegelbeeldig, zij het dat net wat andere begrippen gebruikt worden.

Voor één leerling geldt dat *"Alles"* goed is aan het Vakcollege Tiel. Medeleerlingen geven een wat uitgebreider antwoord. Echter de kernboodschap van de antwoorden is dezelfde: omdat er veel praktijk is op het Vakcollege. Leerlingen gaan graag naar het Vakcollege omdat, in de woorden van één van hen: *"ik dingen leer zoals boren, met gereedschap omgaan en ik haal goede cijfers. Ik vind het leuk op school".*

Ouders staan positief tegenover het Vakcollege omdat: *"de opleiding passend is bij mijn kind, zowel naar niveau als interesse!"* Dit bij het kind passende onderwijs leidt ertoe dat*: "onze zoon over het algemeen graag naar school wil. Dat is voor ons als ouders en voor onze zoon prettig om te ervaren."* Een andere ouder: *"onze zoon gaat voor het eerst sinds jaren weer met plezier naar school"* en een derde: *"dat mijn zoon met plezier naar school gaat en dat ik zo nodig de school kan binnenstappen".*

Dit zeer positieve effect van het Vakcollege wordt door de ouders in de eerste plaats toegeschreven aan de onderwijsinhoudelijke opzet van het Vakcollege. Het gaat om de combinatie van praktijk en theorie, waarbij de praktijk de ingang vormt *(*een ouder: *"het doen vind ik belangrijker dan de theorie")*. Het belang van zowel de praktijkgerichtheid als de beroepsgerichtheid van de opleiding worden benadrukt. Het positieve effect wordt tevens gekoppeld aan de ervaren grote mate van inzet en *"betrokkenheid van de leerkrachten"*. Men waardeert: "*het enthousiasme waarmee de leerkracht les geeft, zodat de kinderen het leuk vinden"*. Ook de heldere structuur van het Vakcollege en de goede sfeer worden in dit verband genoemd*: "de structuur -> duidelijkheid plus houvast".* Ook de leerlingen noemen in positieve zin de sfeer en de begeleiding*: "iedereen helpt elkaar en we hebben een hele leuke docent".*

3.3 Hoe raken ouders en leerlingen geïnformeerd over het Vakcollege Tiel?

Opvallend is dat de volgorde van de externe informatiebronnen over het Vakcollege voor ouders en kinderen precies gelijk is. Voor beide geldt dat de leerkracht op de basisschool de belangrijkste weg is om op de hoogte te raken van het bestaan van het Vakcollege Tiel. De 40 procent van de kinderen die er thuis zelf over begonnen is, heeft de kennis over het Vakcollege hoogst waarschijnlijk ook via deze leerkracht verkregen.

Tabel 3.3a – Op welke manieren heeft u over het Vakcollege gehoord? (oudervrg5)

respondenten: max 33	ja	
• Via de leerkracht op de basisschool	23	70%
• Op de Open dag van het RSG Lingecollege	23	70%
• Mijn kind is er zelf over begonnen	14	42%
• Via vrienden, bekenden of familie	11	33%
• Door folder(s) over het Vakcollege	11	33%
• Via de website van de school	3	9%
• Via de krant	1	3%

Tabel 3.3b – Op welke manieren heb je over het Vakcollege Tiel gehoord of gelezen? (leerlingvrg5)

respondenten: max 36	ja	
• Via de leerkracht van de basisschool	22	61%
• Op de Open dag van het RSG Lingecollege	18	50%
• Via vrienden, bekenden of familie	13	36%
• Door folder(s) over het Vakcollege	9	25%
• Via de website van de school	6	17%
• Via de krant	3	8%

Eveneens opvallend is de rol die vrienden, bekenden en familie spelen. Een derde van de ouders en de leerlingen geeft aan dat men (ook) langs deze weg iets over het Vakcollege gehoord heeft. Niet bekend is hoe deze 'informanten' aan de informatie gekomen is. Van hun kinderen op de basisschool die niet naar het Vakcollege gaan? Uit krantenartikelen? Het zou interessant zijn dat eens na te gaan. Hetzelfde geldt voor de positie van de Open Dag. Wordt deze vooral bezocht nadat men erover geïnformeerd is door de basisschoolleerkracht of een bekende of leidt het lezen van een advertentie erover tot het besluit naar de dag te gaan? Op basis van deze informatie kan de waarde van het via de media bekend maken van de Open Dag beter ingeschat worden.

3.4 Welke rol spelen de Open Dag en de folders bij de besluitvorming?

Vijfentachtig procent van de ouders die de vragenlijst heeft ingevuld zijn op de Open Dag geweest. Aangezien hetzelfde percentage geldt voor hun kinderen kan er van worden uitgegaan dat ze samen gekomen zijn.

Tabel 3.4a – Het Vakcollege Tiel op de Open Dag van het RSG Lingecollege.(oudervrg7)

respondenten: 30	Ja %	Nee %	Geen mening %
• De informatiekraam was nuttig	84		16
• De praktijkles of praktijkproef was leuk	74		26
• De Open Dag was belangrijk voor onze keus voor het Vakcollege	77	17	6

Tabel 3.4b – Het Vakcollege Tiel op de Open Dag van het RSG Lingecollege. (leerlingvrg7)

respondenten: 33	Ja %	Nee %	Geen mening %
• De informatiekraam was nuttig	67	9	24
• De praktijkles of praktijkproef was leuk	67	9	24

Acht op de tien ouders hebben de folders over het Vakcollege gelezen. Waarschijnlijk gezien het taalniveau van de folder hebben minder leerlingen dat gedaan. Echter, van de leerlingen heeft nog steeds de helft van hen de folder doorgenomen.

Tabel 3.5a – Wat vindt u van de folders van het Vakcollege Tiel? (oudervrg9)

respondenten: 30	Ja %	Nee %	Geen mening %
• De folder was leuk om te lezen	94	3	3
• In de folder stond nuttige informatie	94		6
• De folder was belangrijk voor de keus voor het Vakcollege	50	38	12

Tabel 3.5b - Wat vind je van de folder(s) over het Vakcollege? (leerlingvrg9)

respondenten: 21	Ja %	Nee %	Geen mening %
• De folder was leuk om te lezen	59	5	36
• In de folder stond nuttige informatie	65	10	25

De Open Dag en de folders zijn vooral belangrijk voor de ouders. Men vindt de informatie die men ermee verkrijgt nuttig bij en belangrijk voor de besluitvorming. Dit laatste geldt vooral voor de Open Dag. De leerlingen zijn ook, zij het iets minder uitgesproken, positief over de dag en de folders. Wel zeggen ze vaker dat ze er 'geen mening' over hebben.

3.5 Hoe kan het Vakcollege Tiel meer leerlingen trekken?

Zowel aan de leerlingen als aan de ouders is gevraagd naar manieren waarop de instroom in het Vakcollege vergroot kan worden.

Tabel 3.6 – Manieren om meer leerlingen aan te trekken (leerlingvrg13, oudervrg13)

	Leerling	Ouders
Informeren van basisscholen en hun leerlingen, o.a. door 'ambassadeurs'	13	19
Geven van proeflessen aan basisschool leerlingen	5	1
Verspreiden van folders	5	4
Gebruikmaken van media: advertenties in kranten, Hyves, internet, TV	5	4
Mond op mond reclame (via ouders en Vakcollege leerlingen)	2	4
Informeren van ouders		3
Open dag	2	
"Kwaliteit spreekt voor zich"		4
Aantal respondenten	32	33

"Maak veel meer reclame" zo vatten acht leerlingen en één ouder hun mening samen. Informeer alle betrokkenen in een vroegtijdig stadium over wat het Vakcollege te bieden heeft. Hoe dan? Zowel leerlingen als ouders vinden dat basisschoolleerlingen en –leerkrachten *("organiseer voorlichtingsavonden voor basisschoolleerkrachten"*) verreweg de belangrijkste doelgroepen van de publiciteitscampagne moeten zijn. Voorgesteld wordt om proeflessen te geven op het Vakcollege (6 maal genoemd) maar ook om Vakcollegeleerlingen als 'ambassadeur' (2 maal zo door leerlingen omschreven) naar basisscholen te laten gaan: *"ga met een groep leer-*

lingen naar de basisschool en praat erover. Nog beter, nodig ze uit en laat ze één dag minimaal meedraaien". Het, bijvoorbeeld via een brief, rechtstreeks informeren van ouders wordt slechts door drie ouders als optie genoemd. De gedachtegang lijkt te zijn dat zij vooral bereikt dienen te worden door folders, advertenties en berichten in kranten. Opvallend is dat de Open Dag maar twee keer genoemd wordt als wervingsmiddel. Het kan zijn dat deze dag als vanzelfsprekend beschouwd wordt; niet als een activiteit die nog genoemd behoeft te worden.

Een viertal ouders wijst op het belang van mond op mond reclame: *"deze werkt altijd het best".* Een ouder merkt op: "*wij hebben de informatie vooral van iemand die al een kind daar had zitten, niet zozeer via de basisschool".* Wil het Vakcollege interessant blijven dan moet men, volgens een ouder, ervoor zorgen dat men: *"kwaliteit levert en blijft leveren".* Kwaliteit: *"werpt vanzelf vruchten af"*. In de woorden van een andere ouder: *"maak het de mensen duidelijk dat 'de oude ambachtsschool' van vroeger weer terug is"*. Terminologisch niet correct maar wel vanuit een positieve grondhouding.

3.6 PS

"Het belangrijkste is dat de school bij de ouders en het kind past", zegt hoogleraar Bert van Oers in een artikel in Vrij Nederland: *"Ouders moeten enthousiast zijn over de school."* ….

Hij vervolgt: "*De juiste schoolkeus begint met je af te vragen wat je belangrijk vindt. Wil je 'ouderwets degelijk' onderwijs waar leren lezen, schrijven en rekenen het belangrijkste is? Of wil je dat er ook veel aandacht is voor de sociale, culturele en creatieve ontwikkeling? Moet de school dicht bij huis liggen of kies je voor een specifieke onderwijsmethode?"*

Het eerste citaat vat kernachtig samen waarom het bij het maken van een keus voor een school gaat. Het tweede citaat geeft een paar voorbeelden van aspecten waarop ouders, school en kind bij elkaar dienen te passen. De uitdaging waarvoor het Vakcollege Tiel staat is om de voor deze school kenmerkende onderwijsaspecten langs meerdere wegen aan ouders en kinderen duidelijk te maken.

Beide citaten zijn afkomstig uit een artikel van de hand van Evert Nieuwenhuis over het proces van het kiezen van een basisschool voor zijn dochter. Het artikel, getiteld "Hartediefje gaat naar school", is verschenen in de Vrij Nederland van 9 april 2011 (pag. 74 – 79).

4 Ouders en het Vakcollege Tiel

4.1 Inleiding

Ouders voelen zich betrokken bij het Vakcollege Tiel. Dit blijkt onder andere uit het feit dat veel ouders de vragenlijst teruggestuurd hebben. In dit hoofdstuk staan twee onderwerpen centraal: waarover willen de ouders geïnformeerd worden? (paragraaf 4.2) en hoe kan het Vakcollege hen nauwer bij de school betrekken? (paragraaf 4.3)

4.2 De informatiewensen van ouders

Over welke onderwerpen wilt u als ouder geïnformeerd worden? Uit de antwoorden op deze vraag blijkt dat ouders - op één uitzondering na, die zegt: *"er wordt al voldoende informatie gegeven"* - met name geïnteresseerd zijn in drie onderwerpen: de vorderingen van hun kind, het onderwijs op het Vakcollege en de plannen voor de verdere ontwikkeling van het Vakcollege.

Ouders (zie tabel 4.1) willen graag op de hoogte gehouden worden van de vorderingen van de leerlingen. Men wil op de hoogte blijven van: *"de ontwikkeling van de kinderen die het vakcollege volgen".* Een andere ouder: *"wil graag weten wanneer de resultaten achterblijven, maar ook wanneer het goed gaat. Dan kunnen we als ouders ook meer controleren".* In samenhang hiermee willen enkele ouders weten wat de overgangseisen zijn tussen de leerjaren en welke vervolgopleidingen open staan voor hun kind. Anders gezegd, men wil meer weten: "*over wat hun toekomst wordt"*. Ook is er een ouder die het *"het fijn zou vinden wanneer meer* (informatie*) gedigitaliseerd is".*
Ook is men geïnteresseerd in de manier waarop het onderwijs binnen het Vakcollege vorm krijgt. Dit betreft vooral de stages (6 maal genoemd). Graag meer informatie over*: "stages, wie regelt wat, wanneer en tijden. In het vorig schooljaar liep dit niet goed"*. En *"hoe reageren de bedrijven op stagelopers van het Vakcollege"* vraagt een andere ouder zich af. Maar men wil ook meer weten over workshops, excursies, vakgerichte opdrachten en de wijze waarop de leerlingen begeleid worden. Ook wordt een keer gezegd dat de: *"mentor de ouders zelf meer zou moeten informeren over hoe de leerling het best te stimuleren en hulp te bieden".*
Tenslotte merken drie ouders op dat men belangstelt in informatie over hoe het Vakcollege zich ontwikkelt. Wat zijn de: *"nieuwe ontwikkelingen, hoe worden keuzes van richtingen gemaakt".*

Tabel 4.1 – Waarover ouders vanuit het Vakcollege geïnformeerd willen worden (oudervrg15)

Ouders willen informatie over:	antwoorden van 28 ouders
Hun kind	13
- vorderingen	8
- overgangseisen	2
- vervolgopleidingen	3
Onderwijs op Vakcollege	10
- stages	6
- andere onderwijsvormen	4
Vorderingen bij ontwikkeling Vakcollege	3

4.3 Ouders informeren over en betrekken bij het Vakcollege

Omgekeerd wil het Vakcollege de ouders graag informeren en nauwer betrekken bij de school (zie tabel 4.2). Bijna alle ouders geven te kennen dat dit het beste kan gebeuren via ouderavonden en de Nieuwsbrief. Ook de website en e-mails kunnen als contactmedium gebruikt worden. Een iets kleiner deel - maar nog steeds 70 procent - van de ouders ziet wel iets in het opzetten van een klankbordgroep respectievelijk in het ontvangen van gewone post. De open vraag aan de ouders: hoe kan het Vakcollege de ouders nauwer bij het Vakcollege betrekken? is door dertien van hen beantwoord. Men stelt voor dat de school de ouders vaker schriftelijk of digitaal informeert en dat men hen vaker uitnodigt naar school te komen.

Informeren kan via een brief (2 maal genoemd), e-mail (ook 2 maal genoemd) en Teletop (1 maal genoemd), mits: *"Teletop beter bijgehouden wordt. Huiswerk melden zodat ouders dat beter in de gaten kunnen houden"*. Over het meegeven van brieven aan leerlingen lopen de meningen uiteen. Een ouder: *"meer direct de ouders benaderen en niet via brieven meegeven aan de kinderen. Komen niet altijd aan. Dus via e-mail aan ouders of via brieven richting ouders",* maar een andere ouder merkt juist op*: "zo af en toe een brief met info meegeven met de leerling naar huis. Een brief wordt eerder gelezen dan een e-mail".*

Tabel 4.2 – Hoe ouders te betrekken bij / te informeren over het Vakcollege? (oudervrg14)

respondenten: 37	Doen?	
Activiteit	ja	nee
- organiseren ouderavond over Vakcollege	90	10
- opzetten klankbordgroep met ouders die meedenken over Vakcollege	73	27
Ouders op de hoogte brengen van ontwikkelingen binnen en activiteiten van het Vakcollege Tiel via:		
- Nieuwsbrief Vakcollege	97	3
- e-mail	80	20
- de website van de school	80	20
- gewone brieven	70	30

Tabel 4.3 – Tips om ouders te betrekken bij het Vakcollege (oudervrg16)

	Antwoorden van 13 ouders
Uitnodigen naar school	9
- informatieavond	3
- gesprek mentor	3
- open les / kijkles	3
Informatie geven	5
- brief	2
- email	2
- Teletop	1

5 Oordelen over het Vakcollege Tiel

5.1 Inleiding

In het algemeen oordelen zowel ouders als leerlingen zeer positief over het Vakcollege Tiel. Men vindt, in schoolcijfer termen uitgedrukt, het Vakcollege ‘goed’. Leerlingen geven de school gemiddeld een 8+, hun ouders een 8-.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan op basis waarvan dit positieve oordeel tot stand komt. Er wordt daarbij ingegaan op de kenmerken van het Vakcollege (zie paragraaf 5.2), op de opinies van de leerlingen over de lessen, de excursies en de stages (zie paragraaf 5.3) en op de verbeteringssuggesties van ouders en leerlingen (paragraaf 5.4).

5.2 Wat vinden leerlingen en ouders van het Vakcollege Tiel?

Zoals hierboven al opgemerkt, ouders en vooral leerlingen zijn zeer tevreden over het Vakcollege. Aan hen samen zijn 20 stellingen voorgelegd met positieve uitspraken over het Vakcollege (zie tabel 5.1a en b). Met alle stellingen, op één na, is 80 procent of meer van de ouders en leerlingen het (helemaal) eens. Met 17 van de stellingen is zelfs 90 procent of meer het eens.

Ouders zijn vooral tevreden over het feit dat er, via een doorlopende leerlijn, zowel een vmbo- als een mbo-diploma behaald wordt, dat de kinderen vroegtijdig, via stages, kennismaken met het bedrijfsleven en dat er interessante lessen gegeven worden. Het laatste punt wijst in de richting van opmerkingen van leerlingen hierover thuis. De leerlingen zijn vooral positief over de sfeer in de klas. Ze zijn ook trots op wat ze er leren, mede omdat ze er daardoor achter komen waar men al goed dan wel nog niet zo goed in is. Ze gaan graag naar het Vakcollege, omdat ze denken dat ze er meer leren dan in een ‘gewone’ vmbo-klas. De antwoorden van ouders en kinderen wijzen erop dat het Vakcollege er in is geslaagd het eigen profiel – leerweg, stages, combinatie theorie-praktijk – helder neer te zetten.

Een belangrijk deel van de ouders ervaart de betrokkenheid en het enthousiasme van de docenten bij de begeleiding als een positief aspect van het Vakcollege Tiel (zie paragraaf 3.2). Echter, verbetering daarin is haalbaar. Twaalf procent van de ouders is het namelijk niet eens met de positief geformuleerde stelling over de manier waarop docenten hun kind begeleiden. Eenzelfde percentage leerlingen meent ook dat de docenten hen beter zouden moeten helpen.
De leerlingen hebben eigenlijk maar één echt punt van kritiek. Acht op de tien leerlingen zou graag vaker zelf willen kiezen welk (praktijk)werkstuk ze gaan maken.

Tabel 5.1a – De mening van de ouders over aspecten van het Vakcollege Tiel (oudervrg4)

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
• Fijn dat er een vmbo- en een mbo-diploma behaald wordt	60	40		
• Goed om in leerjaar 3 al te beginnen met stages	54	46		
• *De lessen op het Vakcollege zijn interessant*	28	72		
• Het Vakcollege past bij mijn kind	60	37	3	
• Er is een goede combinatie van theorie en praktijk	37	60	3	
• *De sfeer op het Vakcollege is goed*	31	66	3	
• *De sfeer in de klas van mijn kind is goed*	21	76	3	
• Mijn kind voelt zich veilig op het Vakcollege	17	80	3	
• *De leerlingen worden goed begeleid door de docenten*	38	50	9	3

Tabel 5.1b - De mening van de leerlingen *over kernaspecten van het Vakcollege Tiel (leerlingvrg4)*

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
• Ik ben trots op wat ik kan, op wat ik geleerd heb in het Vakcollege	63	34	3	
• Ik ga graag naar het Vakcollege	60	37	3	
• In het Vakcollege ontdek ik op welke gebieden van de techniek ik goed en niet goed ben	50	47	3	
• *De sfeer in de Vakcollege-klas is goed*	45	52		3
• Ik denk dat ik meer leer op het Vakcollege dan in een ´gewone´ vmbo-klas	34	60	3	3
• In de theorielessen leer ik dingen die ik in de praktijk kan toepassen	29	63	8	
• *De lessen zijn interessant*	24	68	5	3
• *De sfeer op school is goed*	16	76	5	3
• Ik heb genoeg praktijklessen in het Vakcollege	40	50	7	3
• *Ik word door de docenten goed geholpen*	34	53	10	3
• Ik wil graag vaker zelf kiezen welk (praktijk)werkstuk ik maak	40	40	17	3

NB. Stellingen die zowel aan ouders als aan leerlingen zijn voorgelegd zijn cursief aangegeven

5.3 Leren op het Vakcollege

Aan de leerlingen is gevraagd wat ze vinden van het onderwijs binnen het Vakcollege (de vakken in het algemeen, Techniek en Vakmanschap en het beroepsgerichte praktijkvak) en buiten het Vakcollege (excursies en stages).

5.3.1 Leren binnen het Vakcollege – de vakken

Over Techniek en Vakmanschap zijn de leerlingen in het algemeen enthousiast. De leerlingen vinden dat ze er veel van leren en zijn ook behoorlijk positief over de begeleiding. Men is het er mee eens dat de opdrachten bij het vak goed zijn en dat het geleerde van pas komt bij klussen thuis of elders.

Tabel 5.2 – Alle leerlingen over het vak 'Techniek en Vakmanschap' (leerlingvrg14)

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
• Ik leer veel van het vak 'Techniek en Vakmanschap'	63	34	3	
• Ik ben enthousiast over de opdrachten bij 'Techniek en Vakmanschap'	29	65	3	3
• Wat ik leer bij 'Techniek en Vakmanschap' gebruik ik ook bij klussen thuis/bij anderen of in mijn hobby	29	53	18	
• 'Techniek en Vakmanschap' wordt goed begeleid door de docent	42	50	8	

Aan de derdejaars is specifiek gevraagd wat men van het beroepsgerichte praktijkvak vindt. In vergelijking met het oordeel over Techniek en Vakmanschap zijn deze leerlingen wat kritischer over het beroepsgerichte praktijkvak. Bij alle vijf positief geformuleerde stellingen is 'mee eens' het vaakst gegeven antwoord. Men vind nog steeds dat men er veel van leert en dat de begeleiding goed is, maar men is beduidend minder enthousiast over de opdrachten. Over de toepasbaarheid van het geleerde met name tijdens de stage is men minder positief.

Tabel 5.3 – Derdejaars leerlingen over het beroepgerichte praktijkvak (leerlingvrg16)

respondenten: 13	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
• Ik leer veel van het beroepsgerichte praktijkvak	31	69		
• Ik ben enthousiast over de opdrachten	8	69	15	8
• Wat ik leer kan ik toepassen in de stage	23	46	31	
• Wat ik leer kan ik toepassen in mijn hobby en of bijbaantje	15	70	15	
• Het praktijkvak wordt goed begeleid door de docent	31	69		

Wederom aan de leerlingen in alle leerjaren is de open vraag (v17) gesteld: Hoe kunnen in het algemeen de vakken op het Vakcollege Tiel verbeterd worden? Dat is niet nodig meent de helft van de 30 leerlingen die op deze vraag reageren. *"Ik vind het goed en het hoeft niet verbeterd te worden"* is het antwoord dat de mening van deze helft van de leerlingen goed samenvat. De verbeteringssuggesties die gedaan worden vallen uiteen in twee groepen:

- meer praktijk en minder theorie (4 maal genoemd*): "geef minder theorie voordat je aan je werkstuk mag beginnen"*;
- geef uitdagender opdrachten (2 maal genoemd, door derdejaars leerlingen). In de woorden van een leerling*: "ik vind alle vakken wel leuk, maar de opdrachten van techniek mogen wel wat leuker. Want wat wij krijgen is niks meer als de andere vmbo'ers".*

De indruk is dat wanneer een leerling zegt dat iets 'leuker' moet worden, hij eigenlijk 'uitdagender' bedoeld. Sommige leerlingen willen laten zien dat men echts iets kan maken. De wens van wat minder theorie staat hier enigszins haaks op. Misschien moeten leerlingen eerst met een probleem in de praktijk geconfronteerd worden voordat de waarde van de theorie wordt ingezien. Of misschien gaat het hier om twee verschillende groepen leerlingen (zie paragraaf 6.3.3).

5.3.2 Leren buiten het Vakcollege – excursies en stages

Kenmerk van het Vakcollege is dat, waar maar mogelijk, geleerd wordt buiten de school. Daarom is aan de leerlingen gevraagd wat men van het leren tijdens excursies en stages vindt en hoe dat eventueel verbeterd zou kunnen worden.

Tabel 5.4 – Leerlingen over de excursies (leerlingvrg18 en 19)

respondenten: 36 Ik vind	heel goed %	goed %	redelijk %	slecht %
- de rondleiding en activiteiten op het bedrijf	36	56	8	
- de keuze van de bedrijven waar de excursies naar toe gaan	30	35	35	
- de begeleiding vanuit school	24	57	16	3
- de voorbereiding van de excursies op school	24	49	22	5
- de opdrachten vanuit school	22	43	32	3
- de aansluiting tussen de excursies en wat je op school leert	19	54	21	6

Opzet en uitvoering van de excursies worden door de leerlingen gemiddeld als 'goed' beoordeeld. Men is vooral tevreden over de inzet van de bedrijven bij de rondleiding en activiteiten en over de begeleiding vanuit school. De leerlingen vinden de excursies: *"leuk"* (8 keer genoemd), *"erg interessant"* (4 maal genoemd) en *"leerzaam"* (3 maal genoemd) zijn. Een leerling merkt op dat hij nu: *"weet wat hij later wil worden".*

Leerlingen willen wel graag wat meer excursies. Daarbij moet dan wel extra aandacht geschonken worden aan:

- de onderwerpkeus: leerlingen zien graag een grotere spreiding over de sectoren: *"bijvoorbeeld iets met hout"* en *"niet alleen fabriekswerk";*
- de duur: graag *"wat langer naar een bedrijf en niet 1 of 2 uurtjes*";

- de activiteiten: leerlingen geven aan dat men graag zelf iets wil doen: *"excursies zijn leuk, maar het zou leuker zijn als je op bedrijven ook dingen mag doen".*

De elf derdejaars leerlingen die de vragen over de stages beantwoord hebben zijn in het algemeen iets kritischer over de stages dan over de excursies. Hun gemiddelde oordeel op de elf aspecten van de stage (zie tabel 5.5) ligt ongeveer midden tussen 'redelijk' en 'goed' in. Men is zeer content met de wijze waarop de stage ervaringen op school verwerkt worden en de begeleiding tijdens en de beoordeling na de stage door het bedrijf. Over de stagevoorbereiding en de werkzaamheden tijdens de stage lopen de meningen onderling sterk uiteen. Het meest negatief is men over de begeleiding vanuit school en vooral over de aansluiting tussen het werk dat men in het bedrijf gedaan heeft en wat er op school geleerd is.

Zeven van de elf derdejaars leerlingen vinden, zo blijkt uit de antwoorden op de open vraag, de stages *"goed".* Zoals één opmerkt, het is leuk om *"naar een echt bedrijf te gaan"*. Een andere leerling zegt dat de stage *"beter kan"* en één: *"vond de stage niets omdat* (hij) *elke dag van 8 tot 5 fabriekswerk heeft gedaan"*.

In het algemeen helpen de praktijkervaringen tijdens de stage duidelijk bij het toetsen van de keus voor een beroep of een opleiding. Een belangrijk stagedoel wordt bereikt.

Tabel 5.5 – Derdejaars leerlingen over de stage (leerlingvrg21)

Respondenten: 11 Ik vind	heel goed %	goed %	redelijk %	slecht %
• de verwerking van de stage-ervaringen op school	36	55	9	
• de manier waarop de stage beoordeeld wordt door het bedrijf	36	36	28	
• de begeleiding vanuit het bedrijf	18	54	19	9
• de manier waarop de stage beoordeeld wordt door de docent	18	36	46	
• de stagevoorbereiding op school	18	36	28	18
• het werk dat ik op het stagebedrijf gedaan heb	18	36	18	28
• de stageopdrachten	9	55	27	9
• de manier van toewijzen van de stagebedrijven	9	46	27	18
• de begeleiding vanuit school tijdens de stage	9	36	46	9
• de aansluiting tussen de stagewerkzaamheden en wat ik op school leer	9	18	55	18
Hoe helpt de stage je bij het maken van een keuze voor een beroep of vervolgopleiding?	9	55	27	9

5.4 Wat aan het Vakcollege te verbeteren?

In paragraaf 3.2 zijn de redenen aangegeven waarom ouders, en kinderen, voor het Vakcollege kiezen. Het gaat daar om de kenmerken van het Vakcollege waar men mee instemt, waarover men tevreden is. Aan de ouders en de leerlingen is ook gevraagd wat hen het minst aan het Vakcollege Tiel bevalt. Bij de Vakcollege kenmerken waarover men tevreden is (zie tabel 3.1 en 3.2), worden ook kritische kanttekeningen geplaatst (zie tabel 5.6).

Tabel 5.6 – Aspecten die volgens ouders en leerlingen verbetering behoeven (oudervrg20, leerlingvrg26)

Leerlingen			Ouders
Onderwijs – inhoud			Onderwijs - inhoud
- opdrachten	5	2	- opdrachten
- te veel theorie / praten	4	2	- te veel / te weinig theorie
- opmerkingen over vakken	4		
- te weinig verschil met reguliere vmbo	2		
Onderwijs – organisatie			Onderwijs - organisatie
- groepssamenstelling	1	2	- groepssamenstelling
		5	- communicatie met school
- te veel / te lange lesuren	3		

Een aantal ouders merkt op dat de communicatie verbeterd kan worden. Ouders maken zich soms zorgen (*"er wordt te veel gezegd dat het wel goed komt*"), hebben een gesprek en *"maken dan concrete afspraken met mentor en leraren over het gedrag en vervolgens horen we niets terug".* Over dit punt wordt ook opgemerkt dat in het verleden de informatieverstrekking via Teletop over onder andere het huiswerk wel functioneerde maar dit jaar niet of nauwelijks. Ook wordt gevraagd om meer informatie over de opzet van de opleiding in de jaren 3 en later.

Leerlingen vinden nogal eens dat er te veel theorie, soms verwoord als *"te lang praten",* gegeven wordt. Ook één ouder vindt dit, maar daar staat een andere ouder tegenover die juist vindt dat er te weinig theorie gegeven wordt. Wellicht dat dit verschil in opvatting samenhangt met de samenstelling van de groep. Enkele ouders en een enkele leerling meent dat er *"een aantal leerlingen om de verkeerde redenen op het vakcollege zitten"*. Het gaat dan om: *"kinderen die niet serieus bezig zijn met mijn opleiding".* Met het oog op een wat meer gedifferentieerde aanpak merkt een ouder op dat er, voor wat hem betreft, aan leerlingen: *"wat meer theoretische voorkennis gegeven mag worden voordat ze de praktijk ingaan".* Ouders vinden, in dit verband, ook de lesuitval vervelend. Mede daardoor heeft men soms de indruk dat: *"niet alles uit het kind gehaald wordt wat erin zit".* Overigens vindt een aantal leerlingen met name Engels, wiskunde en Nederlands allesbehalve eenvoudig.

Het verschil in verwachting over wat het Vakcollege biedt, komt ook in de opmerkingen bij de opdrachten terug. Leerlingen willen enerzijds wat minder en leukere opdrachten. Anderzijds willen ze, net als een enkele ouder, juist opdrachten die moeilijker, maar op zijn minst anders, zijn dan die van de andere vmbo-stromen. Een derdejaars leerling: *"we krijgen niks meer als gewone vmbo-ers"*, terwijl volgens een ouder zijn zoon: *"graag boeiende opdrachten krijgt, naast die voor de opleiding vmbo".* Daardoor versterkt men het gevoel, aldus verwoord door een leerling, dat men op het Vakcollege: *"een tikkie meer leert dan in een gewone klas!".*

6 Samenvatting en aanbevelingen

6.1 Inleiding

Ouders en leerlingen zijn zeer tevreden over het Vakcollege Tiel. De ouders geven de school een 8-, de leerlingen waarderen de school zelfs met een 8+. Dit is een van de positieve uitkomsten van de oordeelsmeting onder ouders en leerlingen in de leerjaren 1, 2 en 3 van het Vakcollege Tiel. De oordeelsmeting, waaraan 71 procent van de ouders en leerlingen hebben meegewerkt, is in de periode maart – mei 2011 uitgevoerd.

De oordeelsmeting kende drie hoofdonderwerpen: (a) de werving van leerlingen voor het Vakcollege, (b) het informeren en betrekken van ouders bij het Vakcollege en (c) de evaluatie van aspecten van het binnen- en buitenschoolse leren op het Vakcollege. De resultaten van de oordeelsmeting worden hieronder in deze volgorde besproken. Voor elk onderwerp worden de belangrijkste uitkomsten samengevat en worden aanbevelingen gedaan hoe de werving respectievelijk de opzet en het functioneren van het Vakcollege Tiel verder verbeterd zou kunnen worden.

6.2 Werven van leerlingen voor het Vakcollege Tiel

6.2.1 Resultaten

Ouders en leerlingen oordelen zeer positief over de basiskenmerken van het concept 'Vakcollege': de combinatie theorie-praktijk, de nadruk op praktijkleren met name tijdens stages, het dubbele diploma, de betrokkenheid van de docenten bij de leerlingen en de heldere structuur van het Vakcollege. De goede aansluiting tussen deze onderwijskenmerken op de eigenschappen (samengevat in: interesse voor techniek en graag met de handen werken) en wensen (de beroepskeus: 'dat wil ik worden') van hun kinderen vormen de belangrijkste redenen voor de ouders om voor het Vakcollege Tiel te kiezen.

De hoofdwegen waarlangs ouders en kinderen op de hoogte raken van het Vakcollege Tiel zijn de leerkrachten van de basisscholen en de Open Dag. Ook vrienden en bekenden tippen ouders over het Vakcollege. Voor vijfentachtig procent van de ouders speelt de Open Dag een belangrijke rol bij de besluitvorming over de keuze voor het Vakcollege. De folder speelt meer een rol op de achtergrond. Negen op de tien ouders vindt de erin opgenomen informatie nuttig. Maar voor slechts de helft van hen was de folder op zich belangrijk bij de besluitvorming.

6.2.2 Aanbevelingen

Hoe meer leerlingen te trekken? De ideeën die de ouders en kinderen geven over de manieren waarop de instroom in het Vakcollege vergroot kan worden, komen neer op enerzijds het aanscherpen van de al gehanteerde werkwijzen en anderzijds het uitbreiden ervan. Samengeno-

men leiden hun ideeën, in samenhang met wat al in de voorgaande hoofdstukken is gezegd, tot de volgende aanbevelingen.
Leg bij het benaderen van ouders en basisschoolleerlingen de nadruk vooral op het hen informeren over de basiskenmerken van het Vakcollege Tiel. Het gaat hierbij met name om de praktijk- en beroepsgerichte opzet, de combinatie van theorie en praktijk, het kunnen behalen van het dubbele (vmbo en mbo) diploma, de goede individuele begeleiding door de docenten en de heldere structuur van het Vakcollege.

Geef basisscholen een centrale plaats binnen de voorlichtingscampagne. Dit gezien de belangrijke rol die basisschoolleerkrachten spelen binnen het keuzeproces voor het Vakcollege. Deze leerkrachten informeren de leerlingen, en via hen de ouders, over de kansen die het Vakcollege Tiel biedt.

Ga door met zowel de Open dag als de folder. Dit gezien de complementaire rollen die folder en Open Dag spelen. Een speciale folder voor basisschoolleerlingen lijkt zinvol.

Zorg dat ouders en hun kinderen op de Open Dag een goed beeld krijgen van de sfeer en aanpak binnen het Vakcollege. De Open Dag speelt een belangrijke rol bij het maken van de definitieve keus voor het Vakcollege.

Samen levert dit een campagne op die opgebouwd is uit (a) informeren van basisscholen, (b) een attractieve informatieve folder en (c) een uitnodigende Open Dag, waarop een duidelijk beeld gegeven wordt van de eigen positie van het Vakcollege. Een dergelijke campagne biedt een zeer veel belovend perspectief op instroomvergroting. Deelactiviteiten zijn:

<u>Gericht op basisscholen: leerlingen en leerkrachten</u>
- organiseer een voorlichtingsavond voor leerkrachten. Voor de meesten van hen is het Vakcollege nog nieuw;
- bied leerkrachten de optie om een dag mee te lopen op het Vakcollege;
- laat een Vakcollegedocent aanwezig zijn op een avond voor ouders van groep 7 of 8;
- laat een of enkele derdejaars leerlingen naar een basisschool toe gaan, bijvoorbeeld als onderdeel van de voorlichting over het vmbo;
- produceer een, qua taalgebruik op de leerlingen afgestemde, folder over het Vakcollege.

<u>Gericht op ouders</u>
- actualiseer de folder voor de ouders;
- informeer ouders via een brief en folder, te verspreiden via de basisscholen;
- vraag wel geïnteresseerde maar nog niet gekozen hebbende ouders zich te melden. Blijf hen informeren, bijvoorbeeld via e-mail, Hyves, etc.;
- organiseer een rondloopdag voor ouders op het Vakcollege;
- geef het Vakcollege een nog duidelijkere eigen positie op de Open Dag.

<u>Gericht op de omgeving van leerlingen en ouders</u>
- zoek publiciteit in huis aan huis bladen. Deze blijken goed gelezen te worden. Bij alle informatieve activiteiten dient de nadruk te liggen op het aangeven wat de specifieke kenmerken van het Vakcollege zijn. Zowel voor kinderen als ouders moet het duidelijk worden dat hetgeen het Vakcollege biedt, aansluit op hun wensen en verwachtingen.

6.3 Ouders informeren en betrekken bij het Vakcollege

6.3.1 Resultaten

Ouders willen over drie onderwerpen meer weten: de vorderingen van hun kind (en over overgangseisen en doorstroomopties), de manier waarop het onderwijs in het Vakcollege vorm krijgt (vooral de stages) en over de manier waarop het Vakcollege verder ontwikkeld wordt (hoe wordt aansluiting vmbo-mbo geregeld?).

Nieuwsbrieven, e-mails en de website zijn, in de ogen van de ouders, de hiervoor best bruikbare informatiekanalen.

6.3.2 Aanbevelingen

Aanbevolen wordt door te gaan met het sturen van Nieuwsbrieven en e-mails. Drie op de vier ouders ziet wel iets in het opzetten van een klankbordgroep. Helaas is niet gevraagd hoeveel van deze ouders ook daadwerkelijk daarin zitting zouden willen nemen.

Een aantal ouders wil graag van dag tot dag op de hoogte blijven van de vorderingen van hun kinderen. Een actieve inzet van Teletop kan hierbij een belangrijke rol spelen.

6.4 Evalueren en verbeteren van het Vakcollege

6.4.1 Resultaten

In de inleidende paragraaf van dit hoofdstuk is al opgemerkt dat de overall opinie over het Vakcollege Tiel van zowel leerlingen als ouders positief is. Dit geldt ook voor het oordeel over de diverse kenmerken van het Vakcollege. De antwoorden van ouders en kinderen wijzen erop dat het Vakcollege er in slaagt het eigen profiel – leerweg, stages, combinatie theorie-praktijk – helder neer te zetten.

Ouders zijn vooral tevreden over het feit dat er zowel een vmbo- als een mbo-diploma behaald wordt, dat hun kinderen vroegtijdig kennismaken met het bedrijfsleven en dat er interessante lessen gegeven worden. De leerlingen zijn met name positief over de sfeer in de klas. Ze zijn ook trots op wat ze leren, mede omdat ze er daardoor achter komen waar men al goed dan wel nog niet zo goed in is. Ze gaan graag naar het Vakcollege, onder andere omdat ze denken dat ze er meer leren dan in een ‘gewone’ vmbo-klas.

Wat de binnenschoolse praktijkgerichte vakken betreft zijn de leerlingen tevreden over zowel ‘Techniek en Vakmanschap’ in de jaren 1 en 2 en als over het ‘beroepgerichte praktijkvak’ in jaar 3. De derdejaars zijn, in vergelijking met het oordeel over Techniek en Vakmanschap, net wat kritischer over het beroepsgerichte praktijkvak. Men vindt dat men bij het beroepsgerichte vak net wat minder leert en men is minder positief over de opdrachten. Bij beide vakken zijn de leerlingen positief over de begeleiding door de docenten.

Bij de excursies zijn de leerlingen het meest tevreden over de rondleidingen / activiteiten in een bedrijf en over de begeleiding uit school. Het minst positief is men over de keuze van de bedrijven en over de opdrachten vanuit school.

De stages waren ook al het onderwerp van evaluatie in de oordeelsmeting 2010. Als referentiekader voor de dit jaar gegeven beoordelingen van de stage worden de in 2010 gegeven verbetersuggesties voor de stages gebruikt[3]. Ofschoon niet bekend is welke verbetersuggesties door het Vakcollege zijn overgenomen en een directe vergelijking tussen de resultaten 2010 en 2011 lastig te maken is, suggereren de gegevens in tabel 6.1 wel dat de stages doelmatiger zijn geworden. Deze conclusie is gebaseerd op de combinatie van drie gegevens. Zeven op de tien leerlingen zeggen dat de begeleiding tijdens en de evaluatie van de stage in het bedrijf (heel) goed verloopt. Negen op de tien leerlingen zeggen vervolgens dat de verwerking van de stage-ervaringen (heel) goed verloopt. Samengenomen wijst dit er dat het voor alle partijen, dat wil zeggen praktijkleermeesters, leerlingen en docenten, duidelijk is wat het doel van de stage is. Zonder een voldoende mate van overeenstemming hierover zijn begeleiding, evaluatie en verwerking immers lastig vorm te geven. Tenslotte zegt tweederde van de leerlingen dat de stage hen (heel) goed geholpen heeft bij het maken van een keus voor een beroep of vervolgopleiding. Slechts een op de tien leerlingen zegt dat de stage hierbij nauwelijks een rol gespeeld heeft (zie tabel 5.5).
Kortom, met enige voorzichtigheid (zo ging het in beide jaren om een beperkt aantal leerlingen) kan geconcludeerd worden dat het Vakcollege er, samen met de bedrijven, in is geslaagd de rol van de stages met name bij de beroepskeuze en opleidingskeuze te vergroten.

Tabel 6.1 – Visie op stages: vergelijking aanbevelingen 2010 en oordeel 2011

Oordeelsmeting 2010: suggesties van leerlingen, praktijkleermeesters en docenten	*Oordeelsmeting 2011: leerling-opinies*	
verbeter de voorbereiding van leerlingen en bedrijven op de stage	voorbereiding is (heel) goed:	54%
Geef duidelijk aan wat de leerdoelen van de stage zijn: verhelderen keus beroep en/of opleiding	verwerking van de stage-ervaringen op school is (heel) goed:	91%
Zorg ervoor dat de stages leerrijk zijn		
Zorg voor een goede begeleiding vanuit school en bedrijf	Begeleiding vanuit bedrijf is (heel) goed:	72%
	Begeleiding vanuit school is (heel) goed:	45%
Zorg voor goede evaluatie: duidelijke doelen, criteria en procedures	Stagebeoordeling vanuit bedrijf is (heel) goed:	72%
	Stagebeoordeling vanuit school is (heel) goed:	54%

Dit betekent overigens niet dat de stages al uitontwikkeld zijn. Slechts de helft van de leerlingen vindt het soort werk dat men gedaan heeft tijdens de stage (heel) goed en nog minder – één op de drie – vindt dat het werk aansluit op wat men op school leert. Ongeveer de helft van leerlingen meent dat de stagevoorbereiding op school en de begeleiding / beoordeling vanuit school beter kan.

3 Keppels, Erik en Kees Meijer (2010): *Vakcollege Tiel – Oordeelsmeting pilot 'overgang vmbo – mbo'*. Nijmegen, KBA

6.4.2 Aanbevelingen

In de voorgaande paragrafen zijn al aanbevelingen gedaan betreffende het verbeteren van de werving van leerlingen en de samenwerking met de ouders. Het gaat daarbij vooral om het verder aanscherpen van specifieke kenmerken van het Vakcollege. In deze slotparagraaf wordt wat dieper ingegaan op twee algemenere aspecten. Het gaat hierbij allereerst om de verhouding tussen het binnen- en buitenschoolse leren. Op welke punten is het echt nodig om die verhouding te versterken? Daarna, en tenslotte, komt het onderwerp 'individualisering van leerwegen' aan bod.

Ga na op welke punten de link school – bedrijf echt versterking behoeft
Bij de bespreking van de resultaten is een aantal keren naar voren gekomen dat de leerlingen vinden dat er te weinig samenhang is tussen wat men op school leert en wat men tijdens de excursies en stages in de praktijk ervaart. Om te weten hoe het best op deze evaluatie-uitkomst te reageren wordt aanbevolen dat eerst vastgesteld wordt in hoeverre deze observatie juist is.

Zo vragen de leerlingen bij de excursies om een bredere onderwerpkeus. Aanbevolen wordt dat binnen het Vakcollege nagegaan wordt in hoeverre deze wens terecht is. Zouden belangrijke sectoren van de voor de leerlingen relevante arbeidsmarkt niet in het programma opgenomen zijn, dan dient hieraan aandacht besteed te worden. In ieder geval dienen de redenen voor de keus van juist deze bedrijven en sectoren toegelicht te worden.

Ook voor de stages geldt dat nagegaan dient te worden of het inderdaad zo is dat het werk dat men tijdens de stages doet slecht aansluit op hetgeen men op school leert. Deze vergelijking zou er toe kunnen leiden dat men op school de leerlingen op een ander type werk dient voor te bereiden. Het kan ook zo zijn dat de link tussen het binnenschoolse geleerde en het buitenschools uitgevoerde wel bestaat, maar dat deze voor de leerlingen niet duidelijk is. Is dit laatste het geval, dan moet daaraan in de stagevoorbereiding en stagebegeleiding meer aandacht besteed worden.
Eenzelfde opmerking geldt voor de begeleiding die vanuit school gegeven wordt. Ook hiervoor geldt dat school en bedrijf wederzijds moeten nagaan wat zinvol en haalbaar is. Een leerling kan wellicht denken dat een docent een aantal keren langs komt. Echter school en bedrijf kunnen afgesproken hebben dat er maar één of zelfs geen bezoek plaats heeft. Tijdens de voorbereiding moet dit aan de leerling gemeld worden.

In het algemeen geldt dat het belangrijk is om leerlingen voor te bereiden op het gegeven dat er altijd sprake zal zijn van een kloof tussen wat men op school leert en ervaart en hoe het er in een bedrijf aan toe gaat. Dat een school, per definitie, niet 100 procent kan voorbereiden op hoe het er in 100 procent van alle bedrijven aan toe gaat. Dat het ervaren en kunnen omgaan met die kloof juist één van de leerervaringen van een stage is. Dat het ervaren van de verschillen tussen bedrijven juist één van de redenen is waarom er meerdere stages zijn.

Versterk de individuele leerwegen van leerlingen
De tweede algemene aanbeveling heeft betrekking op de opmerkingen die enkele ouders en leerlingen maken over de invulling van het onderwijs op het Vakcollege. In paragraaf 5.4 is al aandacht besteed aan het feit dat sommige leerlingen zeggen dat er teveel theorie is en anderen dat er juist te weinig is. Ook willen sommige ouders dat de school hogere eisen stelt aan de leerlingen en stellen anderen daar vraagtekens bij. Deze opmerkingen duiden ons inziens op

het feit dat binnen de groep leerlingen waarvoor het Vakcollege interessant is een grove tweedeling valt aan te brengen.

Er is een groep die vanuit een sterke inhoudelijke motivatie, vanuit een duidelijke beroepskeus, voor het Vakcollege kiest. Deze leerlingen en de ouders zien de weg via het Vakcollege uitmonden in een mbo-3 of 4 diploma (of zelfs hoger). Zij willen wel wat uitdagender opdrachten en wat meer theorie. Ook is er een groep voor wie het Vakcollege de parallelweg vormt naast de meer theoretische vmbo-stromen. Het gaat hier om een ‘soepelere’, minder theoretische weg naar het niveau 2 diploma. Het zijn waarschijnlijk deze leerlingen die zeggen dat een beetje minder theorie ook wel goed is.

Beide groepen vragen om een andere, dat wil zeggen meer gedifferentieerde invulling van de leertrajecten. Het nadenken over en vormgeven aan vormen van interne differentiatie zal binnen het Vakcollege Tiel in de komende periode de nodige aandacht vragen.

Bijlage 1
ANTWOORDEN Vragenlijst voor leerlingen van het Vakcollege Tiel

Voorjaar 2011

1. Ik ben een:

37	Jongen
1	Meisje

2. Ik zit in leerjaar / klas:

15	1	→ *ga door naar vraag 4*
12	2	→ *ga door naar vraag 4*
11	3	→ *ga door naar vraag 3*

3. Ik volg in het Vakcollege de opleiding:
Zet een X in het van toepassing zijnde vak.

2	Bouw basis
2	Bouw kader
2	Metalelectro basis
5	Metalelektro kader
1	Installatietechniek
	Transport en Logistiek

Kijk op het Vakcollege Tiel

4. Om te beginnen een paar **stellingen over het Vakcollege Tiel.**

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
k. Ik ben trots op wat ik kan, op wat ik geleerd heb in het Vakcollege	63	34	3	
a. Ik ga graag naar het Vakcollege	60	37	3	
g. In het Vakcollege ontdek ik op welke gebieden van de techniek ik goed en niet goed ben	50	47	3	
c. De sfeer in de Vakcollege-klas is goed	45	52		3
j. Ik denk dat ik meer leer op het Vakcollege dan in een ´gewone´ vmbo-klas	34	60	3	3
h. In de theorielessen leer ik dingen die ik in de praktijk kan toepassen	29	63	8	
d. De lessen zijn interessant	24	68	5	3
b. De sfeer op school is goed	16	76	5	3
f. Ik heb genoeg praktijklessen in het Vakcollege	40	50	7	3
i. Ik word door de docenten goed geholpen	34	53	10	3
e. Ik wil graag vaker zelf kiezen welk (praktijk)werkstuk ik maak	40	40	17	3

Kiezen voor het Vakcollege

5. Op welke **manieren** heb je over het Vakcollege Tiel gehoord of gelezen?

	ja	nee
a. Via de leerkracht van de basisschool	22	14
b. Op de Open dag van het RSG Lingecollege	18	15
c. Door folder(s) over het Vakcollege	9	21
d. Via de krant	3	26
e. Via de website van de school	6	24
f. Via vrienden, bekenden of familie	13	18
g. Op een andere manier, namelijk: *Schrijf hiernaast op hoe.*	mijn moeder kwam erachter en toen dacht ze dat is wel iets voor Bart	

We willen graag weten wat je van de voorlichting over het Vakcollege vindt en hoe deze verbeterd kan worden.

6. Ben je, toen je in groep 8 zat, naar de **Open Dag van het RSG Lingecollege** geweest?

29 Ja → *ga door naar vraag 7*

5 Nee → *ga door naar vraag 8* niet geantwoord: 4

7. Het Vakcollege Tiel op de **Open Dag van het RSG Lingecollege.**

	ja %	nee %	geen mening %
a. De informatiekraam was nuttig	67	9	24
b. De praktijkles of praktijkproef was leuk	67	9	24

8. Heb je de **folder(s)** over het Vakcollege gelezen?

18 Ja → *ga door naar vraag 9*

17 Nee → *ga door naar vraag 10*

9. Wat vind je van de **folder(s)** over het Vakcollege?

respondenten: 21	ja %	nee %	geen mening %
a. De folder was leuk om te lezen	59	5	36
b. In de folder stond nuttige informatie	65	10	25

10. Heb je een of meer **Nieuwsbrieven** van het Vakcollege Tiel gelezen?

21 Ja → *ga door naar vraag 11*

13 Nee → *ga door naar vraag 12*

11. Wat vind je van de **Nieuwsbrieven** van het Vakcollege Tiel?

respondenten: 22	ja %	nee %	geen mening %
a. De Nieuwsbrieven zijn leuk om te lezen	55	9	36
b. In de Nieuwsbrieven staat nuttige informatie	60		40

12. Waarom heb jij voor het **Vakcollege Tiel** gekozen?

13. We willen graag dat er **meer jongeren** naar het Vakcollege Tiel komen.
Hoe kunnen we het best daarvoor zorgen?

Leren op het Vakcollege

We willen graag weten wat je van de vakken op het Vakcollege vindt en hoe deze eventueel verbeterd kunnen worden.

14. Wat vind je van het vak **'Techniek en Vakmanschap'?**

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
a. Ik leer veel van het vak 'Techniek en Vakmanschap'	63	34	3	
b. Ik ben enthousiast over de opdrachten bij 'Techniek en Vakmanschap'	29	65	3	3
c. Wat ik leer bij 'Techniek en Vakmanschap' gebruik ik ook bij klussen thuis/bij anderen of in mijn hobby	29	53	18	
d. 'Techniek en Vakmanschap' wordt goed begeleid door de docent	42	50	8	

15. Ik zit in leerjaar / klas:

23 1 of 2 ⟶ *ga door naar vraag 17*

13 3 ⟶ *ga door naar vraag 16*

16. Wat vind je van **het beroepsgerichte praktijkvak** in jaar 3?

Respondenten: 13	helemaal mee eens	mee eens	mee oneens	helemaal mee oneens
a. Ik leer veel van het beroepsgerichte praktijkvak	31	69		
b. Ik ben enthousiast over de opdrachten	8	69	15	8
c. Wat ik leer kan ik toepassen in de stage	23	46	31	
d. Wat ik leer kan ik toepassen in mijn hobby en of bijbaantje	15	70	15	
e. Het praktijkvak wordt goed begeleid door de docent	31	69		

17. Wat vind je in het algemeen van **de vakken die gegeven worden op het Vakcollege** Tiel? Hoe kunnen deze verbeterd worden?

Leren buiten het Vakcollege

We willen graag weten wat je van de excursies en de stages op het Vakcollege vindt en hoe deze
eventueel verbeterd kunnen worden.

18. Wat vind je van de **excursies**?

Respondenten: 36 - 37 Ik vind	heel goed %	goed %	redelijk %	slecht %
a. de voorbereiding van de excursies op school	24	49	22	5
b. de begeleiding vanuit school	24	57	16	3
c. de rondleiding en activiteiten op het bedrijf	36	56	8	
d. de opdrachten vanuit school	22	43	32	3
e. de keuze van de bedrijven waar de excursies naar toe gaan	30	35	35	
f. de aansluiting tussen de excursies en wat je op school leert	19	54	21	6

19. Wat vind je van de **excursies in het algemeen**? Hoe kunnen deze verbeterd worden?

20. Ben je al op **stage** geweest?
Zet een X in het van toepassing zijnde vak en ga door naar de aangegeven vraag.

11 Ja → *ga door naar vraag 21*
24 Nee → *ga door naar vraag 23*

21. Wat vind je van de **stage**?

Respondenten: 11 Ik vind	heel goed %	goed %	redelijk %	slecht %
a. de stagevoorbereiding op school	18	36	28	18
b. de manier van toewijzen van de stagebedrijven	9	46	27	18
c. de stageopdrachten	9	55	27	9
d. de begeleiding vanuit school tijdens de stage	9	36	46	9
e. het werk dat ik op het stagebedrijf gedaan heb	18	36	18	28
f. de begeleiding vanuit het bedrijf	18	55	18	9
g. de verwerking van de stage-ervaringen op school	36	55	9	
h. de aansluiting tussen de stagewerkzaamheden en wat ik op school leer	9	18	55	18
i. de manier waarop de stage beoordeeld wordt door het bedrijf	36	36	28	
j. de manier waarop de stage beoordeeld wordt door de docent	18	36	46	
k. Hoe helpt de stage je bij het maken van een keuze voor een beroep of vervolgopleiding?	9	55	27	9

22. Wat vind je van **de stages in het algemeen**? Hoe kunnen deze verbeterd worden?

Tenslotte

23. Welk **cijfer** geef je het Vakcollege Tiel?
Cijfer 1 tot en met 10.

24. Wat bevalt je het **meest aan het Vakcollege Tiel?** Waarom?

25. Wat bevalt je **minder aan het Vakcollege Tiel?** Waarom?

26. Hoe kunnen we het **Vakcollege Tiel** nog verder verbeteren?

Bijlage 2

ANTWOORDEN Vragenlijst ouders / verzorgers leerlingen op het Vakcollege Tiel

Voorjaar 2011

1. U vult deze vragenlijst in voor uw:

37	Zoon
1	Dochter

2. Uw kind zit in klas:

16	1	→ *ga door naar vraag 4*
11	2	→ *ga door naar vraag 4*
11	3	→ *ga door naar vraag 3*

3. Uw kind volgt de opleiding:

2	Bouw basis
1	Bouw kader
2	Metalelectro basis
5	Metalelektro kader
1	Installatietechniek
	Transport en Logistiek

Kijk op het Vakcollege

4. Wat vind u van **het Vakcollege Tiel**?

respondenten: 38	helemaal mee eens %	mee eens %	mee oneens %	helemaal mee oneens %
h. Fijn dat er een vmbo- en een mbo-diploma behaald wordt	60	40		
ii. Goed om in leerjaar 3 al te beginnen met stages	54	46		
e. De lessen op het Vakcollege zijn interessant	28	72		
a. Het Vakcollege past bij mijn kind	60	37	3	
g. Er is een goede combinatie van theorie en praktijk	37	60	3	
b. De sfeer op het Vakcollege is goed	31	66	3	
c. De sfeer in de klas van mijn kind is goed	21	76	3	
d. Mijn kind voelt zich veilig op het Vakcollege	17	80	3	
f. De leerlingen worden goed begeleid door de docenten	38	50	9	3

Kiezen voor het vakcollege

5. Op welke **manieren** heeft u over het Vakcollege gehoord?

Respondenten: 33 - 22	ja	nee
b. Via de leerkracht op de basisschool	23	
c. Op de Open dag van het RSG Lingecollege	23	
a. Mijn kind is er zelf over begonnen	14	
g. Via vrienden, bekenden of familie	11	
d. Door folder(s) over het Vakcollege	11	
f. Via de website van de school	3	
e. Via de krant	1	

Het Vakcollege wil graag weten wat u van de voorlichting over het Vakcollege vindt en hoe deze mogelijk verbeterd zou kunnen worden.

6. Bent u naar de **Open Dag van het RSG Lingecollege** geweest?
Zet een X in het van toepassing zijnde vak en ga door naar de aangegeven vraag.

32	Ja	*ga door naar vraag 7*
6	Nee	*ga door naar vraag 8*

7. Het Vakcollege Tiel op de **Open Dag van het RSG Lingecollege.**

Respondenten: 30	ja %	nee %	geen mening %
a. De informatiekraam was nuttig	84		16
b. De praktijkles of praktijkproef was leuk	74		26
c. De Open Dag was belangrijk voor onze keus voor het Vakcollege	77	17	6

8. Heeft u de **folder(s)** over het Vakcollege Tiel gelezen?

31	Ja	*ga door naar vraag 9*
6	Nee	*ga door naar vraag 10*

9. Wat vindt u van de **folders** van het Vakcollege Tiel?

Respondenten: 30	ja %	nee %	geen mening %
a. De folder was leuk om te lezen	94	3	3
b. In de folder stond nuttige informatie	94		6
c. De folder was belangrijk voor onze keus voor het Vakcollege	50	38	12

10. Heeft u een of meer **Nieuwsbrieven** van het Vakcollege Tiel gelezen?

28	Ja	→ *ga door naar vraag 11*
8	Nee	→ *ga door naar vraag 12*

11. Wat vindt u van de **Nieuwsbrieven** van het Vakcollege Tiel?

Respondenten: 29	ja %	nee %	geen mening %
a. De Nieuwsbrieven zijn leuk om te lezen	97		3
b. In de Nieuwsbrieven staat nuttige informatie	91	3	6

12. Wat is voor u de **belangrijkste reden** geweest om voor het Vakcollege Tiel te kiezen?

13. Het Vakcollege wil graag **meer leerlingen** trekken.
Hoe kan men daar het beste voor zorgen?

Ouders en het Vakcollege

Het Vakcollege wil graag de ouders meer bij het Vakcollege betrekken. Wat wilt u dat de school daarvoor doet?

14. Wat vindt u van de hieronder genoemde **activiteiten**?

Respondenten: 37 - 34	Doen?	
Activiteit	ja	nee
Organiseren ouderavond over Vakcollege	90	10
Opzetten klankbordgroep met ouders die meedenken over Vakcollege	73	27
Ouders op de hoogte brengen van ontwikkelingen binnen en activiteiten van het Vakcollege Tiel via:		
- Nieuwsbrief Vakcollege	97	3
- de website van de school	80	20
- gewone brieven	70	30
- e-mail	80	20

15. Over welke **onderwerpen** wilt u geïnformeerd worden?

16. Heeft u nog **tips** hoe het Vakcollege ouders meer bij het Vakcollege kan betrekken?

Tenslotte

17. Welk **cijfer** geeft u het Vakcollege Tiel?
    Cijfer 1 tot en met 10.

18. Wat bevalt u het **meest aan het Vakcollege Tiel** en waarom?

19. Wat bevalt u **minder aan het Vakcollege Tiel** en waarom?

20. Heeft u **suggesties** over hoe we het Vakcollege Tiel verder kunnen verbeteren?